

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones

Ephraem <Syrus>

[Freiburg im Breisgau], nicht nach 1491

Incipit liber eiusdem de Luctamine spiritali

[urn:nbn:de:bsz:31-311732](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-311732)

Capitulum

pedib⁹ mittite i caminū ignis. vt cruciet ibi i
secta sectoz. qz ego ipe cert⁹ tpi⁹ veni. r voca
ui oēs ad nuptias: s⁹ h⁹ spnēs vocatiōez meā. n⁹
sibi paut idumtū ad nuptias. Idcirco iubeo
toz mēt⁹ affligi misandū: eo qd regni mei pte
proz extiterit.

Ca. III. **Ex** recordatiōe pdictoz adhuc
apli⁹ pctōze pterres r amonēs: vt qd diu tps h
dat ad btrudine dei picipiēda se parer. oñdēl
qz ob h⁹ q diuina btrudie digni sint: r mercedē
atqz gaudia illorum exponens.

Quoniam ergo metu
is hō hō. nō formidas / qz venit: n⁹
ptremis: qz iā appropierat spō⁹
vt fulgear. Resci qz oia iā para assistūt. r cele
stis tuba nutū p̄stolafoiunū. Et qd ibi facies
i illa hora. si nē te pauer⁹ donec tps ē: Para te
ipm i illa hora btrudis dñi. Dei em btrudie
digni sūt scī. qz semetipos probabiles fuaue
rūt. Tuba em celest⁹ tubicinabit r dicet. Sur
gite dilectissimi dei r xpi / ecce adueit rex cele
stis. reddē vob requiē r gaudiū i vitā etnam
pro labore r afflictōe i stitutiōis vre. Surgite
videte xpm regē. spōsū i mortalē quē dilexist⁹.
Ip̄m ei desiderātes facti est⁹ i cole sup trā. sur
gite videte regnū ei⁹ qd vob paut. surgite vi
dete isatiabilē dñm quē dilexist⁹. p̄ q̄bulatōes
passi est⁹. pp̄ quē frugalit⁹ vitā vraz finist⁹. ve
nite nūc r videte eū cū mltā fiducia. quē desi
derast⁹. Exultate cū eo leticia inenarrabili. r
gaudiū vrm nemo tollet a vob. Venite frui
mini q̄ ocul⁹ n⁹ vidit. nec aures audiuit. nec in
cor hoīs ascēdit. q̄ donat vob ipe desiderabil⁹
dñs. Tūc rapiēt scī i nubib⁹ lucidissimis obui
am ei. euolātes digni deo i celsitudine aer⁹. cū
glia imēsa / vidē spōsuz celestē. Quis putas i
ueniet ita dign⁹ i hora illa. vt rapiat i nubib⁹
cū magno gaudio obuiā xpo. Oēs qdē iusti r
digni rapiēt i glia. oēs at ipi r pctōzes relin
quent⁹ deoz sū. cū p̄fusiōe magna. Btrudie et
leticia mag⁹ erit oib⁹ dignis do. toz mēta x̄o et
p̄fusiō pctōzib⁹ sūt vniūf. Btrudis ille q̄ h⁹ posit⁹
festiauerit i illa hora dign⁹ iueniri. misabil⁹ o
q̄ semetipm a glia dñi p̄stituerit alienū. In il
la hora cū nubes rapuerit oēs scōs suos rur
sum in celis. ipm r oēs ipios / angeli rapiēt i
mittere in caminum ignis ardentis.

Ca. V. **Inducēs** auctozē ob timorē s̄ me
moratoz p̄grētē r semetipm deplozātē. deūqz
obsecrantē vt i hora aduēt⁹ ē nō idign⁹ iueni
at. ne audirur⁹ sit formidādā illā i niaz. disced
a me oparie iūqtat⁹. nescio qd sis. s⁹ vt grā mise

rationis sue ipm saluet r in paradysum delicias
arum inducat.

Quis dabit ca
piti meo aquā i mēfaz. r oclis meis
fontē lachrymarū iugit⁹ emanētē
donec tps ē suscipiēdi lachrymas. vt plozē me
metipm die ac nocte. obsecrās dñm ne idign⁹
iueniar i hora aduēt⁹ ei⁹. r vt ne audia illā sen
tētiā formidādā. disced a me oparie iūqtat⁹. ne
scio te qd sis. De⁹ altissime q̄ sol⁹ sine pctōes
tribue mihi pctōzi grāzi illa hora. pp̄ multas
misfatiōes tuas. r nec tūc appareat. q̄ nūc ve
lata ē i pietas mea. corā expectatozib⁹ āgel⁹ et
archāgel⁹. p̄phiaz aplis. iust⁹ r scīs. s⁹ salua me
ipm grā r misfatiōe tua. r iduc me i paradysum
dicitaz cū oib⁹ p̄fect⁹. Suscipe obsecratōez fui
tui dñe. p̄cib⁹ oim scōz tuoz. q̄ tibi a secto pla
cuerūt. qm tibi debet oīs adoratio r gloria i
secula seculozum. Amen.

Sancti Effrē diaconi. Liber de pnia explicit.

Incipit liber eiusdē de Luctamine spiritali.

Ca. I. **Ex** celestib⁹ r efnis bonis luctatoz
bus r victozib⁹ promissis puocās nos ad cer
tamē spiritale. docēs etiā qd armis idui debe
at is q̄ victoz cupit existerē. r q̄ fugētū opoz
teat ne armis spoliēt. ac maxie dissuadēt vinū
r ebrietatē. p̄ q̄ ipa aia tēplū dei exis polluit
sbiūgēs q̄ mala q̄ inde sequunt⁹.

Luctaminib⁹

h⁹ secti. null⁹ sine agone seu certami
ne coronat⁹. r i speciali p̄satiōe r pro
posito scō. nemo sine luctamine pōt imarcessi
bilē coronā accipe. viteqz etne heres existerē
Nā scāmāti assilat⁹ ē mduf. sp̄ q̄ p̄fectissimi ath
lete sine aliq̄ metu r cū sūma alacritate iueni
unt i scāmāte. Timidi at r ibecilles a nō inci
pant decertare diffugiūt. r pp̄ mollitiē desi
diāqz imēfaz nullo p̄l⁹ mōi scāmāte dsudare
p̄cedūt. (Scāmā ē at frēs dilectissimi medi⁹ lo
cus in quo athlete letant.) Sic q̄ r p̄fectissimi
luctatozes r cōtinentissimi monachi decertāt
habētes semp̄ oculis iucūditatē paradisi / et
expectātes delicias eius p̄frui. r q̄ p̄missa sūt
bona. r i mortalia secula. r lumen sempiternū
Ois in agone certare. r victoz existerē. In
due te armatura dei sicut vestimēto: indue te
virtute animi: oim sollicitudine huius mūdi
exuere. r studiosē enitere / ne isdem p̄p̄raua
p̄cupiscentia. vel negligentia spoliēris. Fu
ge vinū velut venenū / ne ebrietas te super
expoliātūqz d̄rutibus nudū / efficiat: quē ad

modū Noe sc̄m̄ & antiquissimū virū. Hic enī iustus in illa generatiōe inuētus est. Nūquā timore diluuij fabricauit arcam in salutem domus sue. & q̄ tante moles aquarū nō vicerāt postmodū a modico vino detictus ē. Et in diluuiō pudore velatus postea dormiēs ab ebrietate nudatus ē. Hoc iterū vinū patriarchaz loth depredauit: vt cōtra naturā cū filiab⁹ suis impudenter fedanterq; misceret. Et adeo in ebriatione vini in pfundissimo somno demersus est. & pene sepultus: vt quid fecerit postea euigilans ignoraret. Si ḡ sanctis et magnificis viris vini ebrietas nō peccit: q̄to magis te erigū atq; infirmissimū si ebrietati studueris supabit semp̄ adoleſcentia & iuuetus: Fuge vinū. qz ex vino spūales oculi excecant / iniquitas multiplicat. venenata dulcedo libidinis meditat. execranda turpitudō q̄ contra naturā est cogitat. **H**ollescit v̄t aie cogitatio vite eterne abolef: aia vincit visibiliter / delinquitq; facillime. **E**ffugat ab ea celestis gr̄a: sanctimoniā dico atq; virginitatez anime. **Q**uāto tpe enī fuerit templū corporis n̄rī sc̄m̄ & mūdū: deus excelsus habitabit ī eo. **S**i autē corruptū fuerit & pollutū: continuo sanct⁹ & pollut⁹ de⁹ deserit tēplū illū p̄ ineffabili lumine celesti habitabitq; in eo obcuritas / & ipurissimi demōes: & s̄bitroibūt concupiscentie maligne & sordides: q̄ infelicē aiaz crebro faciāt peccare in f̄mōe. **Q**uisquis ille est / q̄ non habet lachrymas: si in corde suo meditatib⁹ qz de⁹ sc̄us repulit tēplū suū & concupiscentie male & passiōes ignominiose habitant in eo / & intellexerit quis eū repulit: quis successit / vnde cedit / quo venit / a q̄ separat⁹ ē: cui p̄iūct⁹ ē: quō nō statim implet⁹ est lachrymis / & flens & fugiēs / dic̄ intra semetipm̄ q̄re vno momento a maligna cogitatione pstratus: effugi agonē gloriosum: nec merui victorie triūphū? **N**ā die illo tribulatiōis: molles & resoluti pctōres & impij: cū viderint sc̄os et iustos gaudio magno & leticia sempiterna exultare: & in paradiso eterno regni dei degere: se etiā viderint in igne inextinguibili / & in tenebris exterioribus esse: tūc fortiter ingemiscēt & supfluis lachrymis plorabūt amariter: quia detinet eos penitudo vanissima: & necessitas penarū imensa.

Ca. II. **E**t imitatores sim⁹ sc̄oz patrū q̄ purissimū dei tēplū extiterūt nos obsecrans: vtq; p̄cipue exēpla illoz sectemur / in ieiunio orōne / ac ceteris h̄mōi cohortās: q̄ etiā in orō

nibus cauēda & q̄ suāda sint sapiens. Sollicitudines p̄tereabūt mūdū / negligentia atq; desidia dissuadēs: & ad p̄parationē vt celeste regnū ad qd̄ iuitamur possideam⁹ nos citans.

Propterea obsecro vos fratres mei dilectissimi imitatores estote beatissimoz patrū: q̄ sc̄issima sua institutiōe tēplū dei purissimum extiterūt. **H**oz exēpla sectamini: desiderate ieiunū qd̄ ē aie puritas & castitas: desiderate orōnes q̄ sunt colloq; dei. **O**is enī sc̄a purissima ofo: p̄fabulatio dei ē. **D**eniq; p̄fectoz ofones: eoz q̄ ex toto corde diligūt deum: cū maḡ exultatiōe ad celū ascēdūt. **A**ngeli & archāgeli cū gaudio occurrūt eis: & suscipiētes eas vsq; ad thronū glie dei sc̄i pducūt. **H**ec enī magna gl̄a sc̄oz ē: āgeloz ineffabile: cū sc̄oz ofones purissimas ptulerit. **F**estinem⁹ ḡ fr̄es fieri imitatores institutiōis vite sc̄oz. **A**mbula frat̄ ī vijs eoz: viue sic illi vixerūt: & abstinentiā habeto spūs & aie & corpis cōtinētiā. **H**abeto ī habitu p̄tinētiā: habeto ī cibo p̄tinētiā: habeto ī ligua abstinentiā: in aspectu ī cogitatu ī risu: vt athleta pietat̄ p̄fectissimus ī oib⁹ demōstrer̄. **C**ōsidera teipm̄ frat̄ charissime: & vigila ne ī tuis ofonib⁹ extollar̄ s̄ cū astiter̄ orare deū: cū magno timore & desiderio corā eo p̄siste. **D**isrumpe a corde tuo oīa vincula frene sollicitudinis: esto p̄ oīa sollicit⁹ & sobri⁹ ī ofonib⁹: & ita viriliter agonifare vt sit ofo tua sc̄a & mūda & imaculata: & videres eā porte celi apianē corā ea: & āgeli cū leticia occurrāt ei: & vsq; ad thronū b̄ndicti p̄ris pducāt eā. **S**ic sp̄ esto charissime: quēadmodū cherubin & seraphin p̄manēt ī ministerio dei. **A**dditare frat̄ h̄ v̄ba: & decāta ea iugit̄ ex affectu cordis: q̄ esc̄a spūalis aie s̄ministrāt et ab amaritudine eā / sua sp̄ dulcedie liberant: p̄deribusq; frenoz negocioz exonerāt. **O**īa q̄cūq; audisti / mēte sollicita fuare festina: vt req̄lescat de⁹ ī cogitatiōib⁹ tuis: vt iuenias fiducia ī illa hora tribili & tremēda: cuz venerit d̄ns reddē vnicuiq; s̄m̄ opa sua. **I**ndulgete modicū inq; infirmitati mee charissimi fr̄es: qz sic infirm⁹ suz. **E**xistimo qd̄ ī hora illa oīs spūs p̄remiscat / s̄ gr̄a saluator̄ p̄fortat / & edificat corda sc̄a: cū rapiūt ī nubib⁹ obuiā x̄po ī aere. **E**go at̄: vt q̄ mei sūt siles: & desidiōsi & pigrit̄ mehim⁹ sup̄trā r̄n̄ facile ad celestia ascēdem⁹. **F**ratres mei dilectissimi: quid nobis p̄t mūdus p̄desse: qz ei⁹ sollicitudinib⁹ cōligamur.

L 5

Aut quid lucratur de cultu vestimentorum
et ornatu elationis amictus: nisi in ignem ex-
tinguibile? Aut quid acquirim⁹ de studio esca-
rum et ventris cura: nisi eterna supplicia. Agno-
scite fratres quia nisi h⁹ gratia dei totis viri-
bus agonisantes meruim⁹ triumphum: ibi pe-
nitebimus in secula seculorum. Fratres mei
quid negligimus: quid desidia occupamur: quid
nosmetipsos in occursum domini non param⁹? Ec-
ce vniuersus mundus ad occasum iam pperat.
Quare non omnia onera concupiscentiarum et fa-
sces peccatorum a nobis reijcimus? Rescitis quia
arta et angusta via est: que ducit ad vitam: et pec-
catorum ac diuiciarum sarcinis pgrauatus non
capit per eam transire. Hos enim porta illa diligit:
qui attenuati diuitijs: et voluntaria paupertate
afflicti: semper in vigilijs: in ieiunijs atque humi-
litate per omne tempus vite sue conuersati sunt.
Et parauerunt seipsum: ut videant celorum regna.
Ecce charissimi iam hostium paradisi vocat: iam
crebro sono nos hortatur et dicit. Priusquam clau-
dar⁹ vnaquisque vestrum velociter pperet: ut in-
troiens in eternum cum domino regnet. Ecce ma-
ter nostra hierusalem: cum magno affectu cla-
mat ad nos et dicit. Venite filij dilectissimi: ve-
nite ad me: dilate numerus vester in me: et
in thalamo immortalis sponsi magnificentis cho-
ri vestri: cum angelis sanctis: videant nos in glo-
ria et pulchritudine et decore. Glideant nos in
leticia et exultatione et gaudio. Diligite me filij
mei sicut et ego vos diligo: nihil possideatis
in terra nihil sitis solliciti. Ecce sponsus me-
us iam paratus est ut pcedat: et veniat in nubi-
bus celi: et gloria patris sui benedicti: et vnumque
quod vestrum singillatim suo nomine vocabit: et
aduocabit et ordinabit eum in officium: per quo su-
is meritis laboribusque virtus celorum exultat.
Similiter et in negligentia vestra et stupore: cum
suis satellitibus inimicus tripudiat. Festina-
te ergo filij mei: ut ego de vobis: vosque de me
gaudeatis in secula seculorum. Proci-des ad o-
ro te et obsecro filium dei viui: presta et mihi et
omnibus diligentibus te: ut videam⁹ regnum
tuum celeste: et possideam⁹ illud cum omnibus sanctis.

Ca. III. Ex multis que benignus dominus nos-
ter pro nobis fecit ut ipsum quererem⁹: exclu-
dens omnem exculationem negligentie nostre: et
post monita saluberrima: monachis et discipu-
lis christi congrua: ad eius nos imitationem
stimulans: commemoratque iterum pluribus que
pro nobis fecit atque pfectus est: laudes ipsi in

persona auctoris referens et exoratur ut post con-
punctionem et sanctimoniam in requie para-
disi suscipiat.

Charissimi si in
hoc breui tpe neglexerim⁹: nullam
omino exculationem habebimus:
quod pro nostris facinoribus ostendamus. Dominus
noster descendens de celo in terram: omnia nobis
dando donauit: debita nostra dimittens: et vi-
tam nobis eternam tribuens. Nam cum inimici
essemus: reconciliauit nos deo: per mortem suam.
Terreni eramus: celestes effecti sumus. Hor-
tales: et immortalitate accepimus: filij tenebrarum
eramur: et facti sumus filij lucis. Perditum et in-
uenit nos. Serui peccati: et liberauit nos. Pau-
peres: et diuites facti sumus. Infirmi: et sanauit
nos. Odibiles: et dilecti sumus. Iniusti: et ius-
tificati sumus. Non secuti misericordiam: nunc autem
misericordiam consecuti sumus. Peccatores: et salua-
uit nos. Dispersi et congregauit nos. Filij ho-
minum: et facti sumus filij dei. Heredes et cohe-
des vniuersi filij eius. Ecce omnia ista nobis
donauit: priusquam quererem⁹ aut inquireremus.
Irrisionem ergo malam aut exprobrationem fra-
ternam: ne suscipiat cor tuum aliquando: nec eum qui
pro peccatis suis penitundinem gerit despiciat.
Ne irrideas fratrem tuum ieiunantem: et eum qui ie-
iunare non potest: ne confundas. Argue eos
qui te suspiciunt: agnosce honorare temetipsum:
sum. Nec importunus existe: nec importu-
nis oportunus ut utilis possis esse: increpa et
in mansuetudine pfeuera. Propter penuri-
am autem: neque despiciabilem te facias. Time-
re deum: reuela mysteria eius. Ab eo autem qui
timore dei non habuerit: sed superbie et elationi
semetipsum subiecerit: omnimodis caue. Adiu-
sus abstinentem neque dixeris quicquam mali: ne-
que audieris: nec aduersus eum qui putat tuum
inimicum. Hoc autem pro omnibus stude: ut nullum
habeas inimicum: nisi diabolum eiusque ministros.
Cum homine iniquo et doloso ne habitaueris: et
maledicum ne alloquaris: ne det minorationem
sue tue. A detractone fratris abstine: etiam
ab eo qui supplantare alterum conatur. Attende
hoc monachis congruum: qui celesti iugo sua
colla submitunt. Nec discipuli christi custodi-
ant: his monitis meis sine intermissione inter-
dant. Decet enim eos magistri sui christi imita-
tores existere. Exempla institutionis nostre cha-
rissimi sumamus a christo domino: qui cum diues

esset pro nobis paup factus est. excelsus et eq̄
lis pater. semetip̄m humiliavit. Porro sup
celos habitans. in terris nō habebat vbi ca-
put reclinaret. Factus es mihi ch̄riste salua-
tor. dux vie et vite que ducit ad patrem. Ab̄-
siones em̄ grate sunt. fines eius regna celoz
sunt. Factus es mihi d̄nator. d̄ne fili⁹ dei fons
vite. ex quo dona tua haurir̄. et te sine infir-
mione diligens collaudar̄. facta est gr̄a tua in
corde famuli tui lumen et gaudiū et dulcissima
sup mel et fauom ori meo. Facta est gr̄a tua in
aīa famuli tui. quasi thesaurus tribuens mihi
ineffabiles diuicias. et paup̄tatem atq̄ miseri-
am longe a me expellens. Facta est gr̄a tua
seruo tuo refugiū et v̄tus et gloriatio et p̄ctio
et esca spiritalis. plena suauitatis et lumine.

Quō possum silere o d̄ne. de illa multitudi-
ne dulcedinis et charitatis tue gratie. que os
meum licet indignissimi et pctōris apuit. Aut
quō sustinebit lingua mea. vt non te singulis
horis ac momētis datorē vite glorificet. Aut
quō potero inundationes gr̄e tue excludere
que iugiter fluunt in pectore humilitat̄ mee
plene dulcedine et om̄i gratia specialit̄. Psallā
glorioso nomini tuo d̄ne pax celozū. qui mihi
tribuisti bona tua celestia. Magnifico gratiā
tuam. ch̄riste redemptor meus. Cū em̄ te ma-
gnifico. ip̄e magnifico. a te. Nō cessabit lingua
mea collaudare v̄tutē tuā. nō cessabit citha-
ra mea p̄sonare spiritalia cantica tua. Deside-
rium tuū attraxit me post te ch̄riste. gloriatio
vite mee. Gr̄a tua dulcedinē mihi p̄stet. ad se-
quēdū te spes mea. Efficiat cor meū fra bo-
na. ad suscipiendum semen tuū. Irriget eum
gr̄a tua rore vite et ne. demetat bonitas tua
manipulū de agro pectoris mei. Post com-
punctionē et sanctimoniā. cōuertere aīa mea
in requiem deliciarum paradisi. Tu ouem er-
rantem requisisti. et inuentam tuis humeris
repositasti. Et hanc indignissimam animam
meam in manibus tuis attrahere. et offer bene-
dicto et immortalī patri tuo coram cherubin et
seraphin. et coram angelis sanctis. vt delicias
paradisi perfruens. cum sanctis omnib⁹ an-
gelis dicam. Gloria patri immortalī. gloria filio
immortalī. gloria spiritui sancto immortalī. in se-
cula seculozum. Amen.

**Sancti Effrem Liber de Lu-
cramine spiritali explicit.**

Liber eiusdem de die Iudicij incipit.

Ca. i. Inducens sanctū Effrem exhorta-
ntem et obsecrantē vt nos ad terribilem il-
lum diem iudicij pparemus. om̄em sollicitu-
dinem a nobis proijcientes. ex eo q̄ nihil in il-
la hora nobis prodesse poterit nisi cōuersatio
sancta et bona opa que hinc detulerimus no-
biscum. Terrore quoq̄ nobis incutient pro-
pter manifestationem coram iudice omnium
que hic occulta sunt. quod apta similitudine
declarat.

Enite dilectis-

Vsimi fratres exhortationē meam
suscipite. et semp memētote consi-
lij mei pctōris et impij Effre. Ec-
ce em̄ iudicij dies illa magna et terribilis istat.
et nos timore elationis inflamur. nolentes in
h breui tpe intelligere ac festinare. et desū nob̄
ppitium facere. Dies em̄ nostri et menses et
anni tanq̄ somnū. p̄tercūt. et tanq̄ ymbra ve-
sperina. et velociter formidabilis et preclarus
d̄ni aduēt⁹ aduenit. Vere em̄ formidabilis erit
dies illa vniuersis pctōrib⁹. q̄ voluntatez dei
p sua salute facere noluerūt. Obsecro vos
fratres charissimi. venite proijciamus a nob̄
om̄em sollicitudinē actū terrenozū. ne obli-
getur mens n̄ra in terrenis negocijs. qz om̄ia
terrena p̄trāseunt. om̄ia depereunt. om̄ia
euanescunt. Nec qcq̄ nobis pdesse pote-
rit in illa iudicij die nisi p̄uersatio sancta. et bo-
na opa que hinc detulerimus nobiscum. Fu-
turū est nanq̄ vt vnusquisq̄ nostrū. et actus
suos. et cogitationes ante tribunal tremendi
iudicij deferat. Cōtremiscit cor meum. tres-
nes mei resoluunt. quotienscunq̄ recogito
qd̄ reuelande sunt cogitatōes et f̄mōnes atq̄
actus n̄ri in die iudicij. Gr̄adis em̄ timor erit
fratres dilectissimi. grandis tremor o amici
mei. Quis em̄ nō timeat. aut q̄s ē q̄ nō p̄tre-
miscat et lamentē a clugeat. hec. qd̄ ibi om̄ia
manifestunt. que h̄i occulto et tenebris gesta
sunt. Intelligite fratres mei h̄ qd̄ vob̄ dico.
et p̄siderate exēplū qd̄ vob̄ ob v̄tam intelligen-
tiā p̄fero. Arbores fructifere tpe suo p̄mū in-
trinsec⁹ cōcipiūt fructū. postea v̄o diuino nu-
tu extrinsec⁹ p̄ferūt. fm suā naturā. et fructū
et folia. Sic in die illa terribili. oēs hoies que
cūq̄ in h̄ seculo q̄si in tpe suo occulte intrinse-
cus. siue bona siue mala gesserūt. ibi q̄si fruct⁹
pprios añ tribunal d̄ni p̄ferent. Tunc iusti